

‘เทงานแต่ง’: เงินตรา หน้าตา ความรัก และการแต่งงานช่วงทศวรรษ 2550-2560

ชญสุดา แสงทอง*

บทคัดย่อ

ปรากฏการณ์เจ้าบ่าวหนีงานแต่งงาน หรือ “เทงานแต่ง” มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อไม่นานมานี้ การทำความเข้าใจความเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าวมีความจำเป็นมากกว่าจะอธิบายเพียงแค่งานแต่งงานด้วยเหตุผลเพราะสินสอดไม่เพียงพอ แต่ต้องเข้าใจคุณค่าวัฒนธรรมที่ดำรงอยู่ด้วย บทความนี้ต้องการสำรวจปรากฏการณ์ “การเทงานแต่ง” ซึ่งนำข้อมูลมาจากข่าวออนไลน์ในทศวรรษ 2550-2560 เป็นต้นมา โดยจะศึกษาเชื่อมโยงไปยังความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงแนวคิดเรื่องการแต่งงานและระบอบอารมณความรู้สึก บทความนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่า “พิธีการแต่งงาน” ได้กลายเป็นฐานการปฏิบัติทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สร้างความทุกข์ทรมานทางอารมณความรู้สึกให้เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายเจ้าสาวและฝ่ายเจ้าบ่าว เพราะถ้าหากไม่มีการจัดพิธีการแต่งงาน คู่แต่งงานจะรู้สึกที่ไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับคนในสังคม ไม่เป็นที่ยอมรับ อาจถูกตำหนินินทา เนื่องด้วยการแต่งงานในปัจจุบันนั้นสัมพันธ์กับฐานความคิดเรื่องชนชั้น สินสอดที่ใช้ในงานแต่ง ทั้งเงินตราและทองคำ ซึ่งเป็นสิ่งแสดงถึง “หน้าตาทางสังคม” การที่เจ้าบ่าวมีสินสอดไม่ครบตามกำหนดถูกตีความว่าเป็นการไม่ให้เกียรติครอบครัวฝ่ายหญิง ทั้งนี้วัฒนธรรมแต่งงานให้อำนาจการตัดสินใจของครอบครัวทั้งในมิติทางวัฒนธรรมและการคุณค่าความกตัญญูยังดำรงอยู่ในสังคมไทยอย่างแน่นหนา การเทงานแต่งในหลายครั้งเกิดจากการการไม่กล้าเจรจาขอลดค่าสินสอดเมื่อมีสินสอดไม่ครบตามกำหนด การไม่สามารถพูดกันอย่างตรงไปตรงมาตัวเองได้ส่งผลต่อปรากฏการณ์หนีงานแต่ง นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์ที่เอื้อต่อความสัมพันธ์ทางเพศแบบใหม่ก็ได้เพิ่มโอกาสให้คนถูกหลอกลวงมากยิ่งขึ้นด้วย

คำสำคัญ: การเทงานแต่ง, การแต่งงาน, ระบอบอารมณความรู้สึก, ความรัก

---

* สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีจากภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อพ.ศ.2566

บทนำ

การแต่งงานในปัจจุบันถือเป็นพิธีการหนึ่งที่ถูกจัดขึ้นระหว่างคู่ชายหญิงที่ต้องการประกาศสถานะของความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการทางสังคมของตนเองว่า “นับตั้งแต่นี้จะอยู่กินฉันสามีภรรยา” การประกาศสถานะความสัมพันธ์ระหว่างคู่แต่งงานนี้มีความสำคัญรองจากการจดทะเบียนสมรส โดยการจดทะเบียนสมรสหรือใบสำคัญการสมรสเป็นเอกสารสำคัญที่ยืนยันสถานะความสัมพันธ์ทางกฎหมายอย่างถูกต้องระหว่างผู้ชายและผู้หญิง บ่อยครั้งที่คู่บ่าวสาวมักจะจัดเตรียมงานแต่งงานก่อนแล้วจึงจดทะเบียนสมรสในพิธีการแต่งงานหรือนัดจดทะเบียนสมรสภายหลังเสร็จพิธีการแต่งงาน

ในอดีตก่อนการจัดงานแต่งงาน ครอบครัวของฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมักมีการจัดงานหมั้นหมายก่อนเพื่อให้ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงที่จะเป็นสามีภรรยากันในอนาคตได้มีโอกาสสร้างความคุ้นเคย ศึกษาอุปนิสัย ความชอบของคู่หมั้นตนเอง ขณะเดียวกันก็เป็นการปรองดองกันระหว่างญาติมิตรของทั้งสองครอบครัวด้วย เมื่อถึงเวลาอันสมควรก็จึงจัดงานแต่ง

ก่อนการจัดงานแต่งงานฝ่ายชายและฝ่ายหญิงในปัจจุบัน มีการปรึกษากันสร้างข้อตกลงกันสำหรับการจัดเตรียมงานแต่งงาน เช่น สถานที่จัดงานแขกที่เข้าร่วม ตกลงค่าสินสอด และตัดชุดสำหรับเข้าพิธี เป็นต้น หลังจากการปรึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงจัดเตรียมพิธี สำหรับงานแต่งงานบุคคลที่สำคัญที่สุดที่ขาดไม่ได้ก็คือเจ้าบ่าวและเจ้าสาว เพราะงานแต่งงานหรือพิธีมงคลสมรสจะเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดเจ้าบ่าวและเจ้าสาวผู้เป็นบุคคลสำคัญของงานแต่ง

ทว่าในสังคมไทยทศวรรษ 2550-2560 เกิดปรากฏการณ์หนึ่งงานแต่งของเจ้าบ่าวศัพท์สมัยใหม่ตามสื่อต่างๆ เรียกการกระทำนี้ว่า “การเท” ในทศวรรษ 2550-2560 พบว่ามีข่าวเจ้าบ่าวเทงานแต่งเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้รับการรายงานผ่านสื่อมวลชน กรณีเหล่านี้ผู้เขียนเห็นว่า มีจุดร่วมหลักด้วยกัน 2 ประการ ประการแรก เจ้าบ่าวเทงานแต่งด้วยปัญหาสินสอด ก่อนการจัดพิธีแต่งงานฝ่ายชายและฝ่ายหญิงได้มีการตกลงค่าสินสอดไว้ล่วงหน้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ววันที่จัดพิธีกลับไม่มาด้วยเหตุผลว่า สินสอดมีไม่พอหรือครบตามกำหนดดั่งที่เคยตกลงกันไว้ จึงเทงานแต่ง ประการที่สอง ก่อนการจัดพิธีฝ่ายชายและฝ่ายหญิงไม่ได้มีการจดทะเบียนสมรสกัน ฝ่ายชายที่เทงานแต่งไม่ยอมช่วยเหลือค่าใช้จ่ายทำให้ฝ่ายหญิงที่ถูกเพิกเฉยเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายภายในงานเพียงฝ่ายเดียว ทำให้ผู้เขียนมีความสนใจจะศึกษาว่าปัจจัยใดได้ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์นี้เพื่อสร้างคำอธิบายใหม่เกี่ยวกับการเทงานแต่งในสังคมไทยที่นอกเหนือไปจากประเด็นสินสอดไม่ครบตามกำหนด

การที่ฝ่ายหญิงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในงานแต่งงานเพียงฝ่ายเดียวเพราะฝ่ายชายปฏิเสธที่จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดงานแต่งงานเนื่องจากก่อนเข้าพิธีแต่งงานคู่บ่าวสาวส่วนใหญ่ไม่ได้มีการจดทะเบียนสมรสร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1489 ที่บัญญัติไว้ว่า “ถ้าสามีภริยาเป็นลูกหนี้ร่วมกัน ให้ชำระหนี้สินจากสินสมรสและสินส่วนตัวของทั้งสองฝ่าย” กล่าวคือ หากมีการจดทะเบียนสมรสระหว่างฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย ก่อนการแต่งงานหรือไม่จัดพิธีแต่งงานก็อาจสามารถป้องกันการแต่งงานและหนี้สินที่เกิดจากการแต่งงานได้ ทำให้การจัดงานแต่งงานจึงสำคัญ และสัมพันธ์กับหน้าตาทางสังคมอย่างไร

การที่ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงตกลงแต่งงานกันในทางอารมณ์ความรู้สึกคือการแสดงออกให้เห็นความรักที่ท่วมทับระหว่างเจ้าบ่าวและเจ้าสาว บทความนี้ต้องการทราบว่าเกิดอะไรขึ้นในทางอารมณ์ความรู้สึกระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิงที่ปรากฏออกมาในการแต่งงาน และบทความนี้ต้องการศึกษาปรากฏการณ์นี้เพื่อสร้างคำอธิบายอย่างเป็นประวัติศาสตร์ เพื่อให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นที่เจ้าบ่าวเลือกแต่งงานแต่งงาน อันสัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ ที่เป็นสิ่งผลักดันตลอดจนระบอบอารมณ์ความรู้สึกของเจ้าบ่าวและเจ้าสาว

เศรษฐศาสตร์กับการแต่งงาน: ข้อมูลกรณี “การแต่งงานแต่ง”

การแต่งงานของคนชนบทในอดีตโดยทั่วไปแล้ว คู่แต่งงานใหม่มักจะอาศัยร่วมกันที่บ้านของพ่อแม่ฝ่ายหญิงก่อน จากนั้นจึงแยกตัวออกเรือนไปใช้ชีวิตร่วมกันภายหลัง ในระหว่างที่พักอาศัยบ้านฝ่ายหญิง ลูกเขยหรือเจ้าบ่าวจะเป็นกำลังแรงงานในการทำการเกษตร เช่น ดำนา ปลูกข้าว ดังนั้น การเลือกลูกเขยก็มีแนวทางการเลือกที่ว่า “ผู้ใดทำงานได้เก่งที่สุด คนผู้นั้นจะได้เป็นลูกเขย” ใครขยันทำงาน อดทนต่อความลำบากได้ ก็จะได้เป็นลูกเขย กล่าวคือ ในระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงชีพ การแต่งงานเป็นการเพิ่มกำลังแรงงานให้กับครอบครัว ต่อมาเศรษฐกิจเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างครอบครัว การแต่งงานจึงไม่ได้สัมพันธ์อยู่กับกำลังแรงงานอีกต่อไป แต่สัมพันธ์กับหน้าตาทางสังคมและผลประโยชน์ที่ครอบครัวพึงจะได้รับ เงินตรากลายเป็นสื่อกลางในการแสดงออกถึงฐานะและความมั่งคั่ง จึงทำให้การแต่งงานมีฐานความคิดเรื่องชนชั้นเข้ามาเกี่ยวข้อง และกลายเป็นปัญหาอันนำมาสู่การแต่งงานที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ ทางออนไลน์ในช่วงปี 2557-2565 บทความนี้ได้เก็บข้อมูลทางสื่อออนไลน์ โดยแยกเป็นรายภูมิภาค เพื่อทำความเข้าใจและวิเคราะห์ลักษณะปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและจะอภิปรายเชื่อมโยงไปถึงความสัมพันธ์ของชนชั้น หน้าตา และเงินตรา

ข้อมูลงานแต่ง

จากปรากฏการณ์ที่พบเห็นในข่าวเกี่ยวกับ “การแต่งงานแต่ง” ผู้เขียนเห็นว่าการรวบรวมกรณีการแต่งงานแต่งน่าจะมีประโยชน์ที่จะช่วยให้เห็นแบบแผนบางอย่าง และช่วยทำความเข้าใจสาเหตุปัจจัยได้รอบด้านมากขึ้น จากการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลในเว็บไซต์ออนไลน์ ได้พบเหตุการณ์การแต่งงานแต่งรวมทั้งสิ้น 16 กรณี ระหว่างปี 2557 ถึงปี 2565 ผู้เขียนจะนำเสนอเหตุการณ์กรณีดังกล่าวแยกเป็นรายภาคและจะอธิบายรายละเอียดโดยย่อ ดังนี้

จากข้อมูล “การแต่งงานแต่ง” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 9 กรณี เกิดขึ้นในเขตเมือง 2 ครั้ง เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท 7 ครั้ง ได้แก่

1) ปี 2560 จ.นครราชสีมา ด้วยปัญหาความไม่เข้าใจกันของญาติทั้ง 2 ฝ่าย เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท ไม่ปรากฏสินสอดที่ตกลง และค่าเสียหายที่เกิดจากงานแต่งฝ่ายชายอาสารับผิดชอบให้¹

2) ปี 2562 จ.บุรีรัมย์ ด้วยปัญหาเจ้าบ่าวหนีออกจากงานแต่งพร้อมเช็คที่วางเป็นสินสอด เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท สินสอดที่ตกลงไว้จำนวน 1.6 ล้านบาท และค่าเสียหายจากงานแต่งจำนวน 3.5 ล้านบาท²

3) ปี 2563 จ. นครราชสีมา ด้วยปัญหาเจ้าบ่าวมีสินสอดไม่ครบตามกำหนด เกิดขึ้นในเขตเมือง จำนวนสินสอดที่ตกลงไว้จำนวน 1 แสนบาท ทอง 10 บาท และค่าเสียหายจากงานแต่งเป็นจำนวน 1 แสนบาท³

---

¹ “วิวาห์ล่มลงเอยด้วยดี! เจ้าบ่าวยอมชดเชยค่าเสียหายเจ้าสาวโคราช พร้อมจัดงานแต่งรอบสอง,” Manager Online, (25 มิถุนายน 2560), <https://mgronline.com/local/detail/960000064595>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

² “แม่พริตตี้สาว เชื้อ เสี่ยงกำมะลอ 2 หมื่นล้าน เจตนาหลอกลูกสาวแต่งงาน จนเป็นหนี้,” PPTVHD36, (2 ตุลาคม 2562), <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/111559>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

³ “เจ้าบ่าวชิงหนีงานแต่ง ยอมรับผิดชอบอ้อมมีเงินแค่ 2 หมื่นบาท เตรียมขอขมาฝ่ายเจ้าสาว,” SPRING, (9 มิถุนายน 2563), <https://www.springnews.co.th/news/684626>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

4) ปี 2563 จ.นครราชสีมา ด้วยปัญหาพรากผู้เยาว์ เจ้าบ่าวอ้างไม่มีเงินและฝ่ายเจ้าสาวไม่เคยบอกว่าจะจัดงานแต่ง เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท สินสอดที่ตกลงไว้จำนวน 6 หมั้นบาททอง 1 บาท และค่าเสียหายจากงานแต่งเป็นจำนวน 1 แสนบาท⁴

5) ปี 2563 ใน จ.นครราชสีมา ด้วยปัญหาเจ้าบ่าวไม่เข้าร่วมพิธีอ้างว่าติดราชการและถูกอุ้มเพราะแม่ตนเองไม่ยอมรับเจ้าสาว เกิดขึ้นในเขตเมือง สินสอดที่ตกลงไว้จำนวน 4 แสนบาท ทอง 5 บาท บ้าน 1 หลัง และค่าเสียหายที่เกิดจากงานแต่งจำนวน 5.6 พันบาท⁵

6) ปี 2565 จ.นครราชสีมา ด้วยปัญหาเจ้าบ่าวไม่เข้าร่วมพิธี เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท สินสอดที่ตกลงไว้จำนวน 2 แสนบาท ทอง 3 บาท และค่าเสียหายที่เกิดจากงานแต่งจำนวน 3 แสนบาท⁶

7) ปี 2565 จ.เลย ด้วยปัญหาเจ้าบ่าวมีสินสอดไม่ครบตามกำหนด เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท สินสอดที่ตกลงไว้จำนวน 99,999 บาท ทอง 2 บาท และค่าเสียหายจากงานแต่งฝ่ายชายอาสารับผิดชอบ⁷

8) ปี 2565 จ.กาฬสินธุ์ ด้วยปัญหาไม่กล้าบอกว่าสินสอดไม่ครบตามกำหนดเพราะได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ญาติฝ่ายหญิงประชดประชันถึงสินสอดที่ไม่ครบก็ไม่ต้องแต่ง เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท สินสอดที่ตกลงไว้จำนวน 149,999 บาท ทอง 2 บาท และค่าเสียหายจากงานแต่งงานจำนวน 1.6 แสนบาท⁸ และ

---

⁴ “เจ้าสาววัย 15 เศร้า แม่ช็อกหมดเงินแสน จัดงานรอเจ้าบ่าวก่อ แจ้งตร.ล่าตัว,” กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, (19 มกราคม 2564), <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/918056>, สืบค้นเมื่อ: 6 กรกฎาคม 2565).

⁵ “ทหารเก้เหงานแต่งถูกแฉอีก หลอกหญิงอีกรายเมื่อปี 63 อ้างติดราชการด่วน,” Sanook, (8 พฤษภาคม 2565), <https://www.sanook.com/news/8558322/>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

⁶ “ทหารเก้เหงานแต่ง โดนแฉอีก เคยขอสาวแต่งงาน แต่เบี้ยงานหมั้น อ้างแม่ไม่ยอมรับฝ่ายหญิง,” ไทยรัฐออนไลน์, (5 พฤษภาคม 2565), <https://www.thairath.co.th/news/local/east/2384535>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

⁷ “งานแต่ง’ สินสอดหมั้นเดียวลเวงล่าสุดเป็นแบบนี้ สุดท่ายญาติต้องใช้หนี้,” คมชัดลึกออนไลน์. (8 พฤษภาคม 2565), <https://www.komchadluek.net/hot-social/514174>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

⁸ “เจ้าสาว’ ถูกเหงานแต่งเปิดใจ เรียกสินสอด ‘เจ้าบ่าว’ 1.5 แสน แต่วันจริงพกมาแค่หมื่นห้า,” เดลินิวส์ออนไลน์, (25 มิถุนายน 2565), <https://www.dailynews.co.th/news/1185803/>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

9) ปี 2565 จ.อุตรธานี ด้วยปัญหาฝ่ายชายถูกบังคับให้แต่งงานตั้งที่อยู่ด้วยกันไม่ถึง 5 วัน ครอบครัวฝ่ายหญิงรู้สึกถูกดูถูกและเสียหายจากการกระทำที่เจ้าบ่าววางหมั้นเพียง 1 พันบาท จากเดิมที่เคยตกลงกันไว้ 1 หมื่นบาท เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท สิ้นสอด้ที่ตกลงไว้จำนวน 5 หมื่นบาท ทอง 1 บาท และค่าเสียหายจากงานแต่งไม่มีปรากฏ⁹

ข้อมูล “การแต่งงานแต่ง” ในภาคกลาง ปีพ.ศ.2557 จำนวน 5 กรณี ในพื้นที่ชนบทมีจำนวน 3 กรณี เกิดขึ้นในเขตเมือง 1 กรณี และไม่สามารถระบุพื้นที่ได้ 1 กรณี ได้แก่

10) จ.อ่างทอง ด้วยปัญหาอ้างกลับบ้านและไม่เข้าร่วมพิธี เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท สิ้นสอด้ที่ตกลงไว้จำนวน 8 หมื่นบาท ทอง 2 บาท และค่าเสียหายจากงานแต่งงานจำนวน 1 แสนบาท¹⁰

11) ปี 2560 จ.อุทัยธานี ด้วยปัญหาเจ้าบ่าวไม่เข้าร่วมพิธี เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท สิ้นสอด้ที่ตกลงไว้จำนวน 2 แสนบาท แหวนเพชร 1 วง ทองอีกจำนวนหนึ่งที่จะนำมาในวันแต่งงาน และค่าเสียหายจากงานแต่งจำนวน 2 แสนบาท¹¹

12) ปี 2561 จ.ราชบุรี ด้วยปัญหาเจ้าบ่าวมีสินสอดไม่ครบตามกำหนด อีกทั้งฝ่ายชายมีแฟนอยู่แล้ว ความสัมพันธ์กับเจ้าสาวเป็นแบบ One night stand ที่อ้างว่าป้องกันด้วยถุงยางอนามัยแต่ผู้หญิงบอกว่าท้อง เกิดขึ้นในเขตเมือง สิ้นสอด้ที่ตกลงไว้จำนวน 2 แสนบาท ทอง 4 บาท และค่าเสียหายจากงานแต่งงานจำนวน 9 แสนบาท¹²

---

⁹ “สาวสะอื้น ว่าที่เจ้าบ่าวเทงานหมั้น วางมัดจำ 2,000 แล้วหนีหาย เสียตัวแล้วยังเสียหาย,” Sanook, (11 ตุลาคม 2565), <https://www.sanook.com/news/8637418/>, สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2565.

¹⁰ “อึ้ง! เจ้าบ่าวหนีงานแต่ง เจ้าสาวหม้ายซันหมากฉุนแฉ่งจับ,” ไทยรัฐออนไลน์, (13 มกราคม 2557), <https://www.thairath.co.th/news/local/central/395617>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

¹¹ “สาวอุทัยธานีซึ้งใจ แฉงความจับเจ้าบ่าวเบี้ยงานแต่ง,” PPTV online, 3 สิงหาคม 2560, <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/61512>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

¹² “เจ้าบ่าวหนีงานแต่งเปิดใจ เหตุวิวาห์ล่ม ถูกบีบเรื่องสินสอด”. มติชนออนไลน์, (23 กรกฎาคม 2561), https://www.matichon.co.th/region/news_1054305, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

13) ปี 2565 จ.ปราจีนบุรี ด้วยปัญหาเจ้าบ่าวนำเงินที่ฝ่ายหญิงให้สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในงานแต่งงานนี้ เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท สินสอดที่ตกลงไว้จำนวน 2 แสนบาท ทอง 3 บาท และค่าเสียหายจากงานแต่งงานจำนวน 3 แสนบาท¹³

14) ปี 2565 จ.จันทบุรี ด้วยปัญหาเจ้าบ่าวหนีไปจดทะเบียนสมรสกับแฟนเก่า ความสัมพันธ์ที่ไม่ชัดเจนและซ้อนทับ เจ้าบ่าวให้เหตุผลว่าไม่ต้องการเป็นที่รองรับทางอารมณ์ให้กับฝ่ายหญิง อีกทั้งมีปัญหาเรื่องเงิน จำนวนสินสอดที่ตกลงไว้ไม่ปรากฏ และค่าเสียหายจากงานแต่งงานเป็นจำนวน 5.25 หมื่นบาท¹⁴

ข้อมูล “การแต่งงานแต่ง” ในภาคใต้ เกิดขึ้นเป็นจำนวน 2 กรณี ในเขตเมือง 1 กรณี และพื้นที่ชนบท 1 กรณี ได้แก่

15) ปี 2560 จ.กระบี่ ด้วยปัญหาหลังจากขอลดสินสอด แต่ว่าสินสอดไม่ครบตามกำหนด เจ้าบ่าวจึงไม่เข้าร่วมพิธี อีกทั้งเจ้าสาวตั้งครรภ์ได้ 5 เดือน เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบท สินสอดที่ตกลงไว้จำนวน 1.5 แสนบาท และค่าเสียหายจากงานแต่งงานจำนวน 3 แสนบาท¹⁵ และ

16) ปี 2564 จ.ชุมพร ด้วยปัญหาหลังจากขอลดสินสอด แต่ไม่สามารถหาสินสอดมาให้ได้ให้ครบตามกำหนดอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด-19 เจ้าบ่าวจึงไม่กล้าบอกฝ่ายหญิง อีกทั้งความอึดอัดในความสัมพันธ์ที่ถูกกดดันให้แต่งงานและถูกกดขี่ ทุกข์ทนจากการใช้ชีวิตร่วมกัน สินสอดที่ตกลงไว้จำนวน 6 แสนบาท ทอง 5 บาท และค่าเสียหายจากงานแต่งงานจำนวน 1.7 แสนบาท¹⁶

ถ้าเราพิจารณาข้อมูลค่าใช้จ่ายในการจัดการงานแต่งงานที่ถูก “เท” ทั้ง 16 กรณีข้างต้น คำถามที่ตามมาก็คือ เงินค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดการงานแต่งงานสูงเกินไปหรือไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้น

---

¹³ “หนุ่มสุดแสบ อ้างเป็นทหาร ชิงงานวิวาห์ เจ้าสาวสุดซ่าเข้าพิธีเพียงลำพัง,” ไทยรัฐออนไลน์, (5 พฤษภาคม 2565), <https://www.thairath.co.th/news/local/east/2384535>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

¹⁴ “ครูสาวเปิดใจ ถูกว่าที่เจ้าบ่าวล้งงานแต่ง ไปจดทะเบียนกับแฟนเก่า,” ไทยรัฐออนไลน์, (30 พฤศจิกายน 2565), <https://www.thairath.co.th/news/society/2566886?fbclid=IwAR0QkSqed-2GexOzYJyDnWiPvNuxMDjXUqLXehxRzi3X7CJ46MBCxBf1fpo>, สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2565.

¹⁵ “วิวาห์ล้งเจ้าบ่าวบิยงานแต่ง เจ้าสาวแจ้งความเอาผิด,” PPTV online, (29 กันยายน 2560), <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/662400>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

¹⁶ “เปิดใจเจ้าสาวร่ำไห้โศ ดัดขาดเจ้าบ่าว-เทรัก 9 ปี ให้มาเคลียร์หนี้ ‘กรรชัย’ บิ่มือปลอบ,” ข่าวสดออนไลน์, (23 พฤศจิกายน 2564), <https://www.khaosod.co.th/special-stories/news/6746895>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

เราก็อาจจะอนุมานได้ว่าค่าใช้จ่ายที่สูงเกินไปมีผลทำให้เกิดปรากฏการณ์การหนีการแต่งงานขึ้นได้ ผู้เขียนจึงได้ทำการสำรวจข้อมูลค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายที่ใช้ในงานแต่งงาน โดยรวบรวมข้อมูลที่ปรากฏบนออนไลน์ ทั้งจากการตั้งกระทู้ให้ข้อมูล และการแลกเปลี่ยนข้อมูลหลังแต่งงานในกลุ่ม Facebook โดยได้ข้อสรุปแยกเป็นรายภาคดังนี้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานแต่งงานอยู่ในช่วงตั้งแต่ 4.3 พันบาทถึง 2 แสนบาท โดยกรณีค่าใช้จ่ายที่ต่ำสุดในงานแต่งงานมีมูลค่า 2 พันบาทสำหรับค่าการจัดฉากพื้นที่หลังเพื่อถ่ายรูปขณะทำพิธีเท่านั้น ผู้เข้าร่วมภายในงานมีจำนวนตั้งแต่ 300-400 คน และสินสอดเป็นจำนวนเงิน 2 แสนบาท ถึงเงินหลักล้าน และทอง 2 บาท หากเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในลักษณะการแต่งงานโดยทั่วไปกับค่าใช้จ่ายภายในงานแต่งที่ถูกเจ้าบ่าวเทเป็นจำนวนเงินตั้งแต่ 5.6 พันบาท ถึง 3 แสนบาท กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในกรณีที่เจ้าบ่าวเทนั้น งานแต่งงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่สูงกว่าการแต่งงานในลักษณะโดยทั่วไป

สำหรับภาคเหนือพบว่าค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานแต่งเป็นจำนวนเงินตั้งแต่ 3 หมื่นบาท ถึง 3.7 แสนบาท และเป็นจำนวนเงินสูงสุด 1.38 ล้านบาท แยกที่เข้าร่วมงานแต่งมีจำนวนประมาณ 200 คน ส่วนจำนวนสินสอดไม่มีปรากฏ และกรณีการแต่งงานโดยเจ้าบ่าวในพื้นที่ภาคเหนือไม่มีปรากฏตามสื่อต่างๆ

สำหรับภาคกลางพบว่าค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานแต่งเป็นจำนวนตั้งแต่ 1 หมื่นบาทจนถึง 4.7 แสนบาท แยกผู้เข้าร่วมงานแต่งเป็นจำนวนตั้งแต่ 60-100 คน ส่วนลักษณะโดยทั่วไปของสินสอดไม่มีปรากฏ ส่วนค่าใช้จ่ายภายในงานแต่งที่ถูกเจ้าบ่าวเทภาคกลางเป็นจำนวนเงินตั้งแต่ 5.25 พันบาท ถึง 9 แสนบาท กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานแต่งในกรณีที่เจ้าบ่าวเทงานแต่งในภาคกลางมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าการแต่งงานในลักษณะโดยทั่วไป

ส่วนภาคใต้พบว่าค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานแต่งเป็นจำนวนตั้งแต่ 5 หมื่นบาทจนถึง 3 แสนบาท แยกผู้เข้าร่วมงานแต่งมีจำนวนตั้งแต่ 50-900 คน ส่วนลักษณะโดยทั่วไปของสินสอดไม่มีปรากฏ หากเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในลักษณะการแต่งงานโดยทั่วไปกับค่าใช้จ่ายภายในงานแต่งที่ถูกเจ้าบ่าวเทนั้น ในภาคใต้เป็นจำนวนเงินตั้งแต่ 1.7 แสนบาท ถึง 3 แสนบาท กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานแต่งในกรณีที่เจ้าบ่าวเทงานแต่งในภาคใต้มีค่าใช้จ่ายขั้นต่ำที่สูงกว่าค่าใช้จ่ายในการแต่งงานลักษณะโดยทั่วไป

กล่าวโดยสรุป ค่าใช้จ่ายในกรณีการจัดงานแต่งงานที่ถูก “เท” นั้นมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงกว่าค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดงานแต่งงานทั่วไป ทั้งในทุกภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ (ส่วนภาคเหนือไม่พบข้อมูล) ในแง่นี้จึงสรุปได้ว่า ค่าใช้จ่ายการจัดงานแต่งงานที่สูงกว่าปกติมีส่วนทำให้เกิดปรากฏการณ์ “แต่งงานแต่ง” ขึ้นมาได้ คำถามต่อไปก็คือ เหตุใดจึงต้องใช้เงินในการจัดงานมากเพียงนี้ ผู้เขียนจะชี้ให้เห็นต่อไปภายหน้าว่า เงินมีความสำคัญต่อการแต่งงาน การแต่งงานนั้นสัมพันธ์กับหน้าตาและครอบครัว การมีสินสอดไม่ครบจึงเท่ากับการหยามหน้าครอบครัว แต่ก่อนอื่นนั้น ผู้เขียนต้องการจะอภิปรายถึงการกระจุกตัวของรายได้ในภูมิภาคต่างๆ

ความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความผันผวนของราคาทองคำ

การกระจุกของความเหลื่อมล้ำทางรายได้ยังปรากฏในข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนจำแนกรายภาค พ.ศ.2558-2564 ที่ปรากฏในพื้นที่กรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนมากกว่าพื้นที่อื่นๆ รองมาเป็นภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ตั้งแต่พ.ศ.2558-2560 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนทุกภาคเพิ่มขึ้นในทุกปี ทว่าในพ.ศ.2562 ในทุกภาคมีรายได้เฉลี่ยลดลงยกเว้นภาคเหนือที่มีรายได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย¹⁷ ข้อมูลค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนรายภาคพ.ศ.2556-2564 ปรากฏค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนในพื้นที่กรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ เป็นลำดับแรกที่มีค่าใช้จ่ายสูงสุดในทุกปี เมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ รองมาเป็นภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ โดยแต่ละปีมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของแต่ละครัวเรือนรายเดือนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในปีพ.ศ.2562 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนลดลงเนื่องจากประสบปัญหาการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา¹⁸

ข้อมูลหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนจำแนกรายภาคจากสำนักสถิติแห่งชาติ ที่บุคคลธรรมดากู้ยืมจากสถาบันการเงินโดยไม่นับรวมหนี้ในระบบ หนี้ที่กู้ยืมจากสถาบันการเงินนับ

---

¹⁷ ปรับข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนจำแนกรายภาค ปี พ.ศ.2558-2564 มาจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ, <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/รายได้รายจ่ายครัวเรือน/ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน.aspx>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.

¹⁸ ปรับข้อมูล ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนรายภาค ปี พ.ศ.2556-2564 มาจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ, <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/รายได้รายจ่ายครัวเรือน/ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน.aspx>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.

รวมถึงการกู้มาแต่งงาน และการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้ในการแต่งงานก็มีปรากฏให้เห็นในสังคมไทย

ข้อมูลร้อยละของการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนรายปีของแต่ละภูมิภาค พบว่าปี 2561-2562 และร้อยละของทั่วราชอาณาจักรลดลงถึงร้อยละ 2.8 และพื้นที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ แสดงอัตราร้อยละของการเปลี่ยนแปลงลดลงมากที่สุดกว่า 7.9¹⁹ อันเนื่องมาจากในพื้นที่กรุงเทพฯ และอีก 3 จังหวัดมีรายได้มากที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ เมื่อประสบปัญหาทางเศรษฐกิจจึงได้รับผลกระทบมากที่สุด

กล่าวคือ ทั้งข้อมูลจากรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ข้อมูลค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือน และข้อมูลร้อยละของการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่าย ล้วนปรากฏความเหลื่อมล้ำ แม้ว่าความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในปี 2562 มีแนวโน้มลดลง โดยร้อยละ 40 ของความเหลื่อมล้ำที่เกิดทางรายได้²⁰ อย่างไรก็ตามความเหลื่อมล้ำในเชิงพื้นที่ของประเทศไทยยังคงมีอยู่สูงเนื่องจากการเติบโตทางเศรษฐกิจยังคงกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นหลัก

แม้ว่าเงินตราและทองคำมีความผันผวน มีความไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงในเชิงมูลค่าไปตามบริบททางเศรษฐกิจและสังคม ผู้เขียนได้สำรวจข้อมูลร้อยละของความเปลี่ยนแปลงของอัตราค่าดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปของประเทศรายเดือน (Mom) ตั้งแต่ปี 2557-2565 นั้น แสดงภาวะทางเศรษฐกิจ คือ ภาวะเงินเฟ้อ อีกทั้งทองคำมีมูลค่าแปรผันไปตามอัตราเงินเฟ้อเนื่องจากเป็นที่หลบภัยในกรณีที่เกิดความผันผวนทางเศรษฐกิจ²¹ เมื่อเปรียบเทียบราคาทองคำในประเทศไทยต่อ 1 บาท พบว่า ในปี 2557 ราคาต่ำสุดของทองคำที่ 17,750 บาท/บาท ส่วนราคาสูงสุดของทองคำที่ 21,150 บาท/บาท กระทั่งปี พ.ศ.2565 ราคาทองคำต่อบาทต่ำสุดที่ 28,250 บาท/บาท ส่วนราคาสูงสุดของทองคำที่ 32,100 บาท/บาท²² จะเห็นได้ว่าราคาทองคำ

---

¹⁹ ปรับข้อมูล ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนรายปี มาจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ, <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/รายได้รายจ่ายครัวเรือน/ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน.aspx>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.

²⁰ ภิรมณ เสียงเจริญ, “สำรวจสภาพความเหลื่อมล้ำไทย ตอนที่ 3 : ดัชนีและความท้าทายของข้อมูลความเหลื่อมล้ำ,” เศรษฐสาร, <http://www.setthasarn.econ.tu.ac.th/blog/detail/581>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.

²¹ “Safe Haven ยังมีให้เลือก”. SCB ธนาคารไทยพาณิชย์, <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/grow-your-wealth/safe-haven.html>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.

²² “เปรียบเทียบราคาทองตั้งแต่ปี 2554 ถึงปัจจุบัน,” ราคาทองคำวันนี้, <https://xn--42cah7d0cxcvbb9x.com/เปรียบเทียบราคาทองปี-55-56-57-และ-58/>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.

ได้เปลี่ยนแปลงอย่างมากในช่วงราวสองทศวรรษที่ผ่านมา ปรากฏการณ์การหนีงานแต่งงานกับราคาทองคำที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดดมีความสัมพันธ์กัน

กล่าวโดยสรุป เศรษฐกิจไทยในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาก็ยังเผชิญกับความกระจุกตัวของความเหลื่อมล้ำ รายได้ยังรวมอยู่ที่เมืองหลวงกรุงเทพฯ เป็นหลัก ไม่ได้กระจายไปต่างภูมิภาคมากเพียงพอ เมื่อสังคมไทยเผชิญกับความผันผวนอย่างกรณีไวรัสโคโรนา-19 รายได้ที่ลดลงก็ย่อมส่งผลต่อการการจัดงานแต่งงานที่ต้องใช้เงินตราจำนวนมาก ทองคำที่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสินสอดก็เพิ่มสูงขึ้นเมื่อสองทศวรรษที่ผ่านมาด้วยเช่นกัน สภาพทางเศรษฐกิจที่ย่ำแย่จึงเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยให้การหนีการแต่งงานเป็นไปได้มากขึ้น แต่ทั้งนี้ ทำไมคู่แต่งงานจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการทำงานแต่งงานล่มลง คำอธิบายในแง่วัฒนธรรมที่ฝังลึกที่ยังคงดำรงอยู่ อย่างการให้คุณค่าถึงหน้าตาทางสังคมและคุณค่าที่ให้ครอบครัวขยายมือที่พลต่อการแต่งงาน น่าจะช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ได้มากยิ่งขึ้น

การแต่งงาน หน้าตาทางสังคม และอำนาจของครอบครัวขยาย

เงินตรามีความสำคัญมากต่อการแต่งงานที่มีฐานความคิดเรื่องชนชั้น หน้าตา และครอบครัว ที่สัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นนั้นราวกับว่า “ทุกเรื่องเป็นเรื่องเดียวกัน” ซึ่งไม่สามารถแยกเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกจากกันได้ เพราะการปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมไทยนั้นขึ้นอยู่กับกรรมมีหน้ามีตาและการเสียหน้า เนื่องจากต้นทุนทางสังคมนอกจากจะมาจากการศึกษา ความสำเร็จในชีวิต การประกอบอาชีพ ฐานะ ตำแหน่ง เกียรติและชื่อเสียง อันนำมาซึ่งการยอมรับของคนในสังคมแล้วนั้น²³ หน้าตาก็แสดงออกผ่านองค์ประกอบภายนอกหรือเปลือกของประเพณีแต่งงาน เช่น ชุดแต่งงาน การตกแต่งภายในงานแต่ง สถานที่จัดงาน เป็นต้น²⁴ ผู้เขียนเสริมในประเด็นนี้ด้วยว่า “เปลือกของประเพณี” นั้นได้รวมไปถึงสินสอดด้วย เนื่องจากสินสอดมีบทบาทต่อการสร้างหน้าตาให้ฝ่ายหญิง ให้ครอบครัว และทำให้คนในสังคมยอมรับ และหากมองถึงแก่นของการแต่งงานก็คือการประกาศให้ผู้คนรับรู้ว่าจะอยู่ร่วมกันเป็นสามีภรรยา นั้นปัจจุบันก็สามารถทำได้ผ่านการจดทะเบียนสมรสที่มีผลทางกฎหมายและเผยแพร่ทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ แต่พิธีการแต่งงานก็ยังเป็นที่ปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย

²³ ภัทรรัตน์ พันธุ์ประสิทธิ์, “หน้า (ตา) ในฐานะทุนทางสังคมของคนไทย”. TCIJ, (8 มีนาคม 2564), <https://www.tcijthai.com/news/2021/3/article/11487>, สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2566.

²⁴ อาริวรรณ หัสติน, “สุนทรีย์ในประเพณีการแต่งงาน: การวิพากษ์แบบโพสโตโมเดิร์น,” *วารสารกระแสวัฒนธรรม* 16 (มกราคม-มิถุนายน 2558): 63-64.

การแต่งงานตั้งแต่ในอดีตสัมพันธ์กับหน้าตาทางสังคมและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ครอบครัวพึงได้รับ โดยมีบุตรสาวเป็นผู้ยกระดับครอบครัวให้มีหน้าตาทางสังคมมากขึ้นและเอื้อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ผ่านการแต่งงาน ทำให้การแต่งงานเป็นเรื่องของครอบครัวและเครือญาติ การแต่งงานไม่ได้เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลแต่เป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ กล่าวคือ อารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิงกลายเป็นเรื่องรองที่มักถูกมองข้ามและไม่ให้ความสำคัญ เป็นการแต่งงานแบบคลุมถุงชน ที่พ่อแม่และญาติผู้ใหญ่เป็นผู้จัดทำให้โดยไม่ได้ถามความยินยอม ไม่ให้พื้นที่ในการตัดสินใจ

ในกฎหมายตราสามดวง มาตรา 76 ระบุว่า “อันว่าหญิงอันชายมิได้ค้ำบสูขอ แลชายกระทำทราจารย์ให้มีโทษนั้นมิ 7 ประการ มาตุรกษิตา ประการหนึ่ง คือหญิงอันอยู่ด้วยมานดาฯ หากรักษา ปีตุรกษิตา ประการหนึ่ง คือหญิงอันอยู่ด้วยบิดาฯ หากรักษา มาตาปีตุรกษิตา ประการหนึ่ง คือหญิงอันอยู่ด้วยบิดามานดาฯ หากรักษา โคตรบิดา ประการหนึ่ง คือหญิงอันอยู่ด้วยโคตฯ หากรักษา ภาตุรกษิตา ประการหนึ่ง คือหญิงอันอยู่ด้วยพี่ชายพี่สาวฯ หากรักษา ญาติภคชิตา ประการหนึ่ง คือหญิงอันอยู่ด้วยญาติฯ หากรักษา สารภคชิตา ประการหนึ่ง คือหญิงอันอยู่ด้วยท่านผู้ใดผู้หนึ่ง ท่านหากรักษาป้องกันไว้ หญิง 7 ประการนี้ ถ้าชายผู้ใดมิได้ค้ำบสูขอ แลออกอาจไปกระทำทราจารย์หญิงก็ดี แลชายไปลอบลักทำชู้แลข่มขืนแลชักพาหญิงไปก็ดี ท่านว่าชายนั้นมีโทษ ถ้าหญิงนั้นไปหาชายถึงเคหะสถานบ้านเรือนชาย ยอมให้ชายทำชู้ด้วยใช้ และจะกล่าวโทษแก่ชายนั้นมิได้เลย”²⁵

กล่าวคือ บุตรสาวที่อยู่ด้วยกับบุคคลในสถานะต่างๆ ที่กล่าวไปข้างต้น ถูกผู้ชาย(โสด) ทำอนาจาร เล่นชู้ ข่มขืน หรือลักพาตัวโดยชายผู้นั้นไม่ได้สูขอแต่งงาน กฎหมายอนุญาตให้ลงโทษแก่ผู้ชายคนนั้นได้และคุ้มครองบุตรสาว แต่หากบุตรสาวเป็นผู้ไปหาชายถึงบ้านและยินยอมจะไม่สามารถลงโทษผู้ชายได้ ในกฎหมายตราสามดวง มาตรา 76 คือกรณีที่เป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครองของบุตรสาวไม่ได้อนุญาต ยินยอม ให้สถานะชายหญิงเป็นสามีภรรยา ก็นำกฎหมายอนุญาตให้ลงโทษแก่ชายผู้นั้นได้

กฎหมายตราสามดวง มาตรา 81 ระบุว่า “บุตรที่ท่านบิดามานดาฯ มิได้ประกอบสามีภริยาให้ใช้ บิดามานดานั้นเป็นอัครแก่บุตร ถ้าชายใดพึงใจด้วยบุตรที่ท่านให้ค้ำบสูบิดามานดาตามประเพณี ถ้าบิดามานดาฯ ให้สามีจึงเป็นอัครแก่ภริยา ถ้าชายมิได้ไปสูขอค้ำบสูบิดามานดาฯ หญิงฯ ชายลอบรักใคร่ทำชู้กัน ในสถานบ้านเรือนบิดามานดาหญิง บิดามานดาหญิงจับได้ตี

²⁵ กฎหมายตรา 3 ดวง เล่ม 2, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2505), 250-252.

โดยทำโดยชายมิได้ถึงซาหัดจะเอาโทษแก่บิดามานดาหญิงนั้นมิได้ ถ้าชายได้ไปสู่ขอมีค่านับบิดามานดาหญิงแล้ว พ่อแม่ญาติพี่น้องหญิงแกล้งตีโดยชายใช้ ให้ลงโทษแก่บิดามานดาแลญาติพี่น้องแห่งหญิงโดยพระราชกฤษฎีกา”²⁶

กล่าวคือ ในกรณีที่ลูกสาวยังไม่มีพันธะหรือยังโสด ถ้ามีผู้ชายคนไหนชอบพอกับลูกสาวก็ให้ชายผู้นั้นมาคุยกันตามประเพณี (สู่ขอ) กับพ่อแม่ฝ่ายหญิง หากพ่อแม่ฝ่ายหญิงยินยอมยกลูกสาวให้กับชายที่มาสู่ขอนั้นก็ถือว่าเป็นสามีภรรยากันอย่างถูกต้อง หากฝ่ายชาย (ที่มาสู่ขอ) กับลูกสาวหลังได้พูดคุยกันตามประเพณีแล้วถูกพ่อแม่จับได้ว่าแอบเล่นซู้กันจึงกระทำการโดยตีพ่อแม่และญาติฝ่ายหญิงที่มาตีโดยจะต้องถูกลงโทษตามพระราชกฤษฎีกา ส่วนฝ่ายชายที่ไม่ได้สู่ขอลักลอบเล่นซู้กันในบ้านของฝ่ายหญิง พ่อแม่ฝ่ายหญิงจับได้ว่าทั้งสองแอบเล่นซู้กันจะลงโทษโดยการโดยตี ฝ่ายชายที่ไม่ได้สู่ขอจะเอาโทษได้ก็ต่อเมื่อสาหัสสากรรจ์จริงๆ

กฎหมายตราสามดวง มาตรา 84 ระบุว่า “ชายใดลอบไปทำซู้ด้วยลูกสาวหลานสาวท่าน มิได้กล่าวถามแล พ่อแม่หญิงรู้ซู้ขึ้นลงไปมาหาลูกตนตั้งนั้นไซ้ ท่านว่าคือเมียมัน ให้มันแต่งสะมาพ่อแม่หญิง พึงให้พ่อแม่หญิงรับสะมาให้มันอยู่เป็นคู่สังวาช เพราะเขาทั้งสองเป็นคู่สังกันมาแต่กาลก่อนเป็นสัตรีภาพอย่าให้มีชาย สัมผัสถูกต้องตัวถึงสอง ถ้าชายมิแต่มาสะมาพ่อแม่ผู้แก่แห่งหญิงแลมิได้เลี้ยงหญิงตั้งท่านเลี้ยงลูกเมียท่านทั้งหลายแลมันทำซู้แล้วมันทอดหญิงนั้นเสีย ท่านว่ามันทำให้ลูกหลานท่านนบคอกพร่อง ให้ใหม่ชายผู้เลมิดพ่อแม่ผู้แก่แห่งนั้นโดยขนาน ถ้าชายแต่งมาสะมาพ่อแม่หญิงมิรับแลพรากลูกสาวไปให้แก่ชายอื่นเสียประเวณีธรรมไว้ ท่านว่าผู้มาเอาเมียมันแล พ่อแม่ทำมิชอบนั้น ท่านให้ใหม่พ่อแม่หญิงแลชายผู้มาเอาเมียมันโดยขนาน”²⁷

กล่าวคือ ชาย (โสด) ที่เล่นซู้กับบุตรสาวโดยไม่ได้สู่ขอแต่งงานหรือมีการถามไถ่แล้ว พ่อแม่หรือผู้ปกครองฝ่ายหญิงรับทราบและยินยอมให้เป็นสามีภรรยากันได้แต่ไม่ได้สู่ขอแต่งงานฝ่ายชายก็ต้องมาสุมาอภัยแก่พ่อแม่ฝ่ายหญิงเพื่อให้เป็นสามีภรรยากันอย่างถูกต้อง หากฝ่ายชายไม่มาขอโทษที่แอบเล่นซู้กัน เพียงแค่เล่นซู้เฉยๆ ไม่ได้ต้องการเป็นสามีภรรยา พ่อแม่ฝ่ายหญิงสามารถเรียกเอาสินไหมทดแทน ค่าเสียหายได้ กลับกันถ้าพ่อแม่ฝ่ายหญิงให้ชาย (โสด) มาขออภัย แต่กลับยกลูกสาวให้ชายอื่น ชาย (โสด) ที่เล่นซู้ขึ้นนั้นสามารถเรียกเอาสินไหมทดแทนจากพ่อแม่ฝ่ายหญิงและผู้ชายอีกคนได้

²⁶ เรื่องเดียวกัน, 253.

²⁷ เรื่องเดียวกัน, 254-255.

ในกฎหมายตราสามดวงทั้งมาตรา 76 มาตรา 81 และมาตรา 84 ให้ความคุ้มครองแก่บุตรสาวแม้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวนั้นจะแสดงออกถึงการเป็น “ลูกที่ไม่ดี” อีกทั้งลงโทษฝ่ายชายทั้งตามระเบียบหรือเรียกสินไหมทดแทน กฎหมายจะยอมรับสถานะว่าเป็นสามีภรรยาที่จะอยู่กินมีลูกสืบสกุลได้ก็ต่อเมื่อพ่อแม่ของฝ่ายหญิงเต็มใจและยินยอมยกลูกสาวให้ด้วยตนเอง²⁸ ในแง่นี้ จึงเกิดความทุกข์ทรมานทางอารมณ์ซึ่งเกิดจากการขาดอิสระในการเลือกคู่ครองนำมาสู่พฤติกรรมการลักพาหนี เล่นชู้กันโดยไม่ได้มีการขออนุญาตแต่งงาน ในอดีตพฤติกรรมชัดชัดที่ทำทนายต่อต้านอำนาจของครอบครัวชาย ความต้องการที่จะคบหากันได้อย่างเสรีที่หลุดพ้นจากความสัมพันธ์กับครอบครัวเป็นรูปแบบ “รักโรแมนติก” ที่ปรากฏความปรารถนาอย่างเป็นปัจเจกบุคคลที่เกิดขึ้นในอดีต

ในปัจจุบันค่านิยมของครอบครัวมีความหมายกว้างขึ้น โดยหมายรวมถึงครอบครัวที่ไม่ผ่านพิธีแต่งงาน เพราะการให้สถานะสามีภรรยาขึ้นอยู่กับทะเบียนสมรส การจดทะเบียนสมรสจะอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ปกครองเมื่อบุคคลนั้นมีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ที่จะต้องแสดงความยินยอมก่อน การแต่งงานในปัจจุบันให้พื้นที่กับสาวในการตัดสินใจ “เลือก” มากขึ้น มิได้เป็นอำนาจการตัดสินใจที่คลุมถุงชนอย่างเก่า อันสังเกตได้จาก “สเปก” ที่แต่ละบุคคล “คาดหวัง” ให้มาเป็นคู่ชีวิต อย่างน้อยก็จะเห็นได้ในการหาคู่ผ่านสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์

ในคอลัมน์ “มาลัยเสี้ยวรัก” บนเว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ ตั้งแต่ พ.ศ.2557 ถึง พ.ศ.2560 มีการพูดถึงความคาดหวังคุณลักษณะของผู้ที่จะมาเริ่มความสัมพันธ์โดยภาพรวมฝ่ายชายมีความต้องการผู้หญิงที่พูดเพราะ อารมณ์ดี ไม่พูดคำหยาบ มีความเสมอต้นเสมอปลาย ไม่โมโห ร้าย ประหยัดต่ออม รู้คุณค่าของเงิน ใส่ใจดูแลคนรอบข้าง ขยันศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเอง เป็นแม่ศรีเรือน มีความจริงใจ สุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว รักความเป็นธรรมชาติ ชอบเข้าวัดทำบุญ ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ไม่สูบบุหรี่ ไม่เที่ยวกลางคืน ในขณะที่ผู้หญิงต้องการผู้ชายที่มีความมั่นคง ไม่มีหนี้สิน ไม่มีโรคประจำตัว ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีความพร้อมในการสร้างครอบครัว รักครอบครัว ฉลาด มีการศึกษาสูง รักชาติ 5 เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เข้าวัดทำบุญ ปฏิบัติธรรม ซื่อสัตย์ ไม่ติดพนัน ประกอบอาชีพสุจริต รักธรรมชาติ คุยสนุก หนักเอาเบาสูสามารถให้คำปรึกษาได้ แสดงให้เห็นความหวังในคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นสามีหรือภรรยาอัน

---

²⁸ วรธิดา สัตยานุศักดิ์กุล, “‘หญิงชั่ว’ ในประวัติศาสตร์ไทย: การสร้างความเป็นหญิงโดยชนชั้นนำสยาม ช่วงต้นรัตนโกสินทร์-พ.ศ.2477” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559), 47-50.

สัมพันธ์กับความคิดกระแสหลักเรื่องเพศทางศีลธรรมและการให้คุณค่าของคนช่วงวัย 40 ในปัจจุบันเป็นต้นไป²⁹

ในขณะที่ “แม่สื่อแม่ชัก” เพจหนึ่งใน Facebook เปิดใช้งานตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2560 เป็นเพจสำหรับเปิดโอกาสและให้พื้นที่สาวโสด หนุ่มโสด และ LGBTQ+ ได้แนะนำตนเองขณะเดียวกันก็เผยสเปกแสดงรายละเอียดคุณสมบัติหรือลักษณะของบุคคลที่ตน “คาดหวัง” ให้มาเริ่มความสัมพันธ์ด้วย หากใครมีรายละเอียดตรงตามที่ระบุก็สามารถสานสัมพันธ์ต่อได้ ผู้เขียนได้ศึกษาประเด็นสเปกของแต่ละคน บนเพจแม่สื่อแม่ชัก ระยะเวลาตั้งแต่เดือนมีนาคม ปี พ.ศ.2565 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ.2566 เป็นระยะเวลา 11 เดือน (ด้วยข้อจำกัดของผู้เขียนจึงขออธิบายเฉพาะช่วงเวลาดังกล่าว) โดยแบ่งข้อมูลตาม Gender เป็นชายโสดจำนวน 181 คน อายุตั้งแต่ 20-49 ปี หญิงโสดจำนวน 288 คน อายุตั้งแต่ 20-49 ปี จุดร่วมของคุณสมบัติหรือลักษณะของบุคคลที่ตน “คาดหวัง” ให้มาเริ่มความสัมพันธ์ด้วยนั้นทั้งชายโสดและหญิงโสด จากข้อมูลดังกล่าว ผู้เขียนสรุปลักษณะสำคัญได้ 6 ประการ ดังนี้ 1) คาดหวังในรักด้านบริการ เช่น ความต้องการคนที่เอาอกเอาใจ ใส่ใจดูแล มีลักษณะนิสัยตลกหรือกวนๆ เพื่อคลายความเครียดจากการทำงานและเอ็นเตอร์เทนชีวิต สามารถให้คำปรึกษาได้ คุยสนุก อยู่ด้วยแล้วสบายใจ เป็นต้น 2) เน้นย้ำอุดมการณ์ผิวเดียวเมียวเดียว เช่น จริงใจ ไม่เจ้าชู้ ซื่อสัตย์ ไม่คุยเมื่อเลิก หรือวางแผนอนาคตไปด้วยกัน 3) มีความเป็นประชาธิปไตยในการใช้ชีวิต คือยอมรับฟังความคิดเห็นของอีกฝ่าย ให้พื้นที่ส่วนตัว ให้เกียรติกัน มีเหตุผล ไม่เห็นแก่ตัว ช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจ รู้กาลเทศะ ไม่กดขี่ข่มเหงหรือใช้กำลังรุนแรง ไม่เหยียดหยามผู้อื่น เป็นต้น 4) ความเข้ากันกับเศรษฐกิจแบบร่วมสมัยที่แบ่งงานกันทำทั้งในบ้านและนอกบ้าน เช่น ขยันทำงาน รับผิดชอบตนเอง มีความอดทน มีระเบียบวินัย และแบ่งเวลาให้กัน เป็นต้น 5) ลักษณะภายนอกและไลฟ์สไตล์ ลักษณะสีผิว ความสูง ลูกครึ่ง หุ่น ทรงผม การแต่งกาย ชอบท่องเที่ยว ตีมีสังสรรค์ปาร์ตี้ อธิษาศัยดี ถ่ายรูปเก่ง ชอบไปคาเฟ่ เล่นเกม แรพฟังเพลง กิจกรรมกลางแจ้ง รอยสัก ไม่หิวโบลาน มีความสามารถพิเศษ ไม่ติดหู สูบบุหรี่ไฟฟ้าได้ ออกกำลังกาย เป็นต้น และ 6) ยอมรับในเงื่อนไขบางอย่างของตนเอง เช่น เป็นซิมเคร้า มีความผิดปกติทางร่างกาย การเป็นคนที่มีโลกส่วนตัวสูง (Introvert) รักเขาให้รักครอบครัวของตัวเอง การเป็น LGBTQ+ เป็นต้น

---

²⁹ อานดา วิรมณรมิตา, “ความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางไทย พ.ศ.2540-2560,” *มนุษยศาสตร์สาร*, 22 (พฤศจิกายน 2564): 145.

เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะใน “แม่สื่อแม่ชัก” กับ “มาลัยเสียงรัก” แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะส่วนใหญ่ที่ผู้ชายและผู้หญิงคาดหวังต้องการยังได้รับการยอมรับและให้คุณค่า เช่น ความคาดหวังในรักด้านบริการที่ต้องการคนเอาใจใส่ดูแล และมีความจริงใจ ซื่อสัตย์ตามอุดมการณ์ผิวเดียวเมียวเดียว ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นว่ารายละเอียดของคุณลักษณะบางประการถูกให้พื้นที่มากขึ้นในแม่สื่อแม่ชัก เช่น ต้องการคนที่ออกเที่ยวกลางคืน สังสรรค์ปาร์ตี เป็นเพื่อนตนเองได้หรือดื่มร่วมกับครอบครัวได้ ชอบท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ สูบบุหรี่ไฟฟ้า เป็นต้น ที่ได้รับการยอมรับหรือให้พื้นที่คุณสมบัตินี้มากขึ้น ความคาดหวังต่อบุคคลที่จะสานสัมพันธ์ให้มีคุณลักษณะดังกล่าว คุณลักษณะบางอย่างมีความคาดหวังที่เบาบางลง คือคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับศาสนา เช่น เข้าวัดทำบุญ ปฏิบัติธรรม และรักษาศีล 5 เป็นต้น

ผู้เขียนมองว่าเพราะคนในอดีตถูกทำให้ตนผูกพันกับศาสนาจากการผลิตซ้ำ เรื่องบุญบาป การนำศาสนามาเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่สร้างอำนาจและความชอบธรรมให้บุคคลมีบทบาททางการเมือง อย่างหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช กับการนิยามความหมาย “ความเป็นไทย” อันมีศาสนาเป็นส่วนหนึ่ง ซึ่ง “ความเป็นไทย” ที่ถูกสร้างขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการให้ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เข้าไปมีบทบาททางการเมืองที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีอำนาจและโครงสร้างอำนาจ นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมปัญญาBarItemให้กับตนอีกด้วยโดยถ่ายทอดและปลูกฝังผ่านสื่อต่างๆ เช่น นวนิยายไม่แดง นอกจากนี้ในปลายทศวรรษ 2490 ก็พิสูจน์คุณค่า “ความเป็นไทย” โดยใช้สถาบันพุทธศาสนาตอบโต้ความคิดของฝ่ายซ้าย³⁰ เป็นต้น แต่ปัจจุบันมองความรู้เกี่ยวกับไตรภูมิที่ถูกนำมาใช้ในการจัดระเบียบสังคมลดลง สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาที่ให้พื้นที่สำหรับผู้ที่ไม่นับถือศาสนา ทำให้คุณค่าหรือคุณลักษณะบางประการได้รับความนิยมลดลงตามไปด้วย

นอกจากนี้ความคาดหวังในคุณลักษณะต่างๆ ได้สร้างความทุกข์ทรมานทางอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะฝ่ายชาย เนื่องจากผู้หญิงมีคาดหวังในคุณสมบัติของชายที่จะสานสัมพันธ์สูงและหากมีคุณลักษณะที่ไม่ตรงตาม “อุดมคติ” ผู้หญิงก็สามารถละทิ้งความสัมพันธ์ได้เช่นกัน (ไม่ได้จำกัดว่าเป็นผู้ชายฝ่ายเดียวอีกต่อไป)

ความเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ผู้หญิงมีอารมณ์ความรู้สึกใหม่ๆ เกิดขึ้นท่ามกลางการขยายตัวของระบบราชการ เศรษฐกิจ และความเจริญในการสื่อสาร สร้างอารมณ์ความรู้สึก

---

³⁰ สายชล สัตยานุรักษ์, *คึกฤทธิ์กับประดิษฐกรรม “ความเป็นไทย” เล่ม 1* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2550); สายชล สัตยานุรักษ์, *คึกฤทธิ์กับประดิษฐกรรม “ความเป็นไทย” เล่ม 2* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2550).

ใหม่ๆ ของผู้หญิงชนชั้นกลาง 5 ประการ ดังนี้ ประการที่หนึ่ง ผู้หญิงมีอารมณ์ความรู้สึกที่ปรารถนาสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ประการที่สอง ผู้หญิงคาดหวังในความสำเร็จ เกียรติยศ และมีความภาคภูมิใจจากการทำงานของตนเอง ประการที่สาม ผู้หญิงมีความคาดหวังต่อสามีที่เป็นสุภาพบุรุษและชายรักครอบครัวที่มีรักเดียวใจเดียว ประการที่สี่ ผู้หญิงมีอารมณ์ความรู้สึกใหม่เกี่ยวกับรักและกามารมณ์ และประการที่ห้า อารมณ์ความรู้สึกกล้าที่จะก้าวออกจากพื้นที่คุ้นชินเพื่อเดินไปสู่ชีวิตที่ดีตามความใฝ่ฝัน³¹ อารมณ์ความรู้สึกใหม่ๆ ของผู้หญิงนี้ได้สร้างความทุกข์ทนทางอารมณ์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้ชาย และแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงกำลังตอบโต้ผู้ชายเพื่อก้าวข้ามแนวปิตาธิปไตยหรือชายเป็นใหญ่ อำนาจในการเลือกจากอดีตที่ผู้หญิงมักจะเป็นฝ่ายถูกเลือกหรือไม่มีสิทธิเลือกเพราะอำนาจของครอบครัวชายนั้นปิดกั้นเสรีภาพในการเลือกคู่ครองของผู้หญิง แต่ในสังคมปัจจุบันเปิดโอกาสและให้อำนาจในการเลือกแก่ผู้หญิงมากขึ้น ผู้หญิงไม่ได้เป็นแค่ฝ่ายที่ถูกเลือกอีกต่อไปแต่มีความเท่าเทียมที่สามารถเลือกผู้ชายได้เช่นกันทำให้ผู้หญิงมีความคาดหวังในคุณลักษณะต่างๆ มากขึ้น

แม้ในปัจจุบันค่านิยมของครอบครัวจะกว้างขึ้น การไม่ผ่านพิธีการแต่งงานนั้นสามารถให้สถานะสามีภรรยาได้หากจดทะเบียนสมรส และครอบครัวให้พื้นที่การตัดสินใจเลือกคู่ครองของบ่าวสาวเพิ่มขึ้นจากอดีต แต่การแต่งงานยังคงสำคัญและได้รับการปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายเนื่องจากฐานการปฏิบัติทางวัฒนธรรมบางประการสร้างความทุกข์ทนทางอารมณ์หากปฏิบัติผิดแปลกไปจากฐานทางวัฒนธรรม และการเน้นย้ำ “งานแต่งที่ดี” ต้องผ่านการยอมรับในครอบครัว พิธีการ และกฎหมาย โดยผู้เขียนมองว่า สิ่งที่ทำให้งานแต่งในปัจจุบันสำคัญเพราะยังมี “เส้นใย” ที่โยงอยู่กับครอบครัวทั้งในพื้นที่ กิ่งเมืองกิ่งชนบท และชนบท โดยเฉพาะมิติทางวัฒนธรรมหรือประเพณีท้องถิ่นที่มีบทบาททำให้คนยังผูกพันตนเองเข้ากับครอบครัวและชุมชน เช่น ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในช่วงสงกรานต์ เป็นต้น การตัดสินใจแต่งงานของบ่าวสาวในปัจจุบันจึงมิได้เกิดจากสัมพันธแค่สองคนแต่ถูกผนวกเข้ากับอำนาจการตัดสินใจบางอย่างของครอบครัวด้วย เพราะความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวนั้นถูกรัดร้อยด้วยความกตัญญูและเป็นสิ่งที่สังคมให้คุณค่า ดังจะเห็นได้จากการเลี้ยงดูพ่อแม่และผู้ปกครองของลูกหลานที่ดำรงอยู่ในสังคมไทย

---

³¹ สายชล สัตยานุรักษ์, “ชีวิตและครอบครัวของผู้หญิงชนชั้นกลางไทย กับ ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก และการก่อตัวของระบอบอารมณ์ความรู้สึกใหม่,” *มนุษยศาสตร์สาร* 22 (2564): 193-198.

รัฐ สังคมสูงวัย และการให้คุณค่า “ความกตัญญู”

แม้ว่าความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ช่วยให้คนมีอายุยืนนานมากขึ้น สัดส่วนประชากรผู้สูงวัยในประเทศเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันประชากรเกิดใหม่ก็ลดลงด้วยสาเหตุสำคัญ เช่น แร้งกตตันทางเศรษฐกิจและสังคมที่ทำให้คนแต่งงานช้า ทักษะที่ว่าการมีลูกไม่ได้เป็นความจำเป็น ปัญหาการเงินเพราะการเลี้ยงดูมีค่าใช้จ่ายสูง การตั้งคำถามกับการเสียสละของตนเองในการทำหน้าที่พ่อแม่ที่ต้องสูญเสียอิสระในการใช้ชีวิต เป็นต้น ในประเทศไทยกำหนดภาวะสูงวัยตามปฏิทินที่อายุ 60 ปี เป็นต้นไป เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนการวัดการกลายเป็นสังคมสูงวัยจากร้อยละของประชากรทั่วประเทศเทียบกับอายุ ผู้มีอายุ 60 ปี มากกว่าร้อยละ 10 จะถือว่าเป็นสังคมสูงวัย หากมากกว่าร้อยละ 20 จะถือว่าเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ และหากมากกว่าร้อยละ 28 จะถือว่าเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอด³² ข้อมูลจากกรมกิจการผู้สูงอายุในปี 2565 ระบุว่า จำนวนผู้สูงอายุที่อายุ 60 ปี จากทั่วประเทศคิดเป็นร้อยละ 18.94³³ ประเทศไทยจึงนับว่าเป็นสังคมสูงวัย

การที่โครงสร้างประชากรของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความกตัญญูยังคงได้รับการให้คุณค่าสูงในสังคมไทย ผู้สูงอายุหลังเกษียณตนเองจากการทำงานประสบกับรายได้ที่ลดลง แม้ว่าในคนบางกลุ่มจะมีเงินจากการได้รับเงินบำนาญ บำนาญ แต่คนกลุ่มอื่นๆ เช่น แร้งงานรับจ้าง ผู้ค้าขาย รวมถึงบุคคลที่ไม่ได้มีการวางแผนจัดการการเงินในช่วงสูงวัยก็ต้องประสบปัญหาความยากจน เงินไม่พอใช้ ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดการจัดการรัฐสวัสดิการที่เพียงพอ³⁴ แม้มีนโยบายทางสังคมและโครงการต่างๆ ที่เข้ามาให้การช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุ เช่น การจัดตั้งสถานสงเคราะห์บ้านพักคนชรา ระบบประกันสังคม โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบขั้นบันได บริการด้านสุขภาพ โครงการด้านสาธารณสุข 30 บาท รักษาทุกโรค เป็นต้น แต่นโยบายเหล่านี้ไม่อาจดูแลผู้สูงอายุได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ จึงทำให้ความกตัญญูยังได้รับการเน้นย้ำให้ดำรงอยู่อย่างทรงคุณค่าทางอารมณ์ความรู้สึก ถูกคนในสังคมยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เพราะสังคมไทยผู้สูงอายุถือเป็นบุคคลที่คนในครอบครัวพึงเคารพนับถือ ให้การดูแลรวมถึง

³² ฉานิตดา ไสยรส, “สังคมสูงวัย,” ใน *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคมวิทยา*, บก. วสันต์ ปัญญาแก้ว (เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559), 129-130.

³³ “สถิติผู้สูงอายุ สัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ธันวาคม 2566,” กรมกิจการผู้สูงอายุ, <https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/1159>, สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2566.

³⁴ ฉานิตดา ไสยรส, “สังคมสูงวัย,” ใน *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคมวิทยา*, บก. วสันต์ ปัญญาแก้ว (เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559), 136.

บุพการีผู้มีบุญคุณ เป็นการกระทำที่แสดงถึงศีลธรรมอันดีที่บุคคลในครอบครัวพึงปฏิบัติ การแสดงออกถึงความกตัญญูโดยเฉพาะกับบุคคลในครอบครัว คือ “การเป็นลูกที่ดี”

“ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี” มาจากการปลูกฝัง “ความเป็นไทย” ที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมท มุ่งสร้าง “ความเป็นไทย” แบบอุดมคติเพื่อส่งเสริมปัญญาบาบามีให้ตนสามารถขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ โดยทศวรรษ 2490 นวนิยาย *สี่แผ่นดิน* (ตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.2496) ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ สร้างความจริงที่ว่าชาตริย์เป็นศูนย์รวมของความสามัคคีที่เชื่อมความเป็นไทยเข้าด้วยกัน แล้วชาตริย์ที่สูงส่งขณะเดียวกันก็ใกล้ชิดกับประชาชนนั้นแสดงถึงความสัมพันธ์ที่เป็นลำดับขั้นสูงต่ำเพื่อให้คนรู้จัก “ที่สูงที่ต่ำ”³⁵ อีกทั้งแสดงให้เห็นความสำคัญของการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่หรือผู้อุปการะ ดังเนื้อความที่ว่า

เสด็จพระองค์หญิง: พลอย สายเขามาบอกว่าเจ้าอยากจะลาออกไปเยี่ยมพ่อแม่เป็นครั้งเป็นคราวไม่ใช่หรือ? ไปเถิดข้าไม่ห้ามแต่เวลาจะไปจะมาขอให้พี่น้องมารับมาส่งเจ้าก็เป็นลูกผู้ดีมีสกุลควรจะรำลึกถึงชาติถึงสกุลไว้เสมอ บิดามารดาเป็นผู้ที่มีพระคุณยิ่งกว่าใครๆ ทุกคนจึงต้องรักและนับถืออยู่ในโอวาทพ่อแม่เพราะพ่อแม่เนั้นไม่มีใครสำคัญเท่า พลอยก็มาอยู่กับข้าแต่ยังเด็กๆ ถึงข้าจะรักเจ้าสักเท่าใดก็คงจะไม่เท่าพ่อแม่เขารักเดี๋ยวนี้พลอยก็กำพร้าแม่ยังเหลือแต่พ่อคนเดียว ชาติใจที่พลอยยังมีรำลึกถึงพ่ออยากจะสนองคุณผู้ให้กำเนิด³⁶

ข้อความข้างต้นกล่าวถึงบิดามารดาที่เป็นผู้กระทำการอุปการะเลี้ยงดู ผู้กระทำการดีเพื่อลูก มีบุญคุณมากกว่าคนอื่น ๆ ดังนั้นการฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด การนึกได้และอยากตอบแทนบุญคุณเป็นเรื่องน่ายินดี นวนิยาย *สี่แผ่นดิน* ได้รับการจัดอันดับให้เป็นหนึ่งในหนังสือดี 100 เล่มที่คนไทยควรอ่าน โดยวิทยากร เชียงกูล และคณะ มีการตีพิมพ์หลายครั้งผลิตซ้ำผ่านละครโทรทัศน์และละครเวที

ความกตัญญูที่ได้รับการเน้นย้ำมากขึ้นในช่วงทศวรรษ 2500-2510 การตอบแทนบุญคุณต่อพ่อแม่ของลูกสาวและลูกชายมีความแตกต่างกัน ลูกสาวถูกคาดหวังให้กลับบ้านทำงานใกล้บ้าน เลี้ยงดูพ่อแม่ ส่วนลูกชายพ่อแม่ให้อิสระในการใช้ชีวิต การตอบแทนบุญคุณของ

³⁵ สายชล สัตยานุรักษ์, *คึกฤทธิ์กับประดิษฐกรรม “ความเป็นไทย” เล่ม 1* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2550).

³⁶ คึกฤทธิ์ ปราโมช, *สี่แผ่นดิน* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2543), 173.

ลูกชายคือการบวชเรียน³⁷ กล่าวคือ ลูกสาวได้รับแรงกดดันจากการเป็น “ลูกที่ดี” มากกว่าลูกชาย อีกทั้งความกตัญญูเป็นเรื่องของคุณธรรม ความดีงาม ที่ความเชื่อเรื่องบุญบาปผลักดันให้ทรงคุณค่าและดำรงอยู่ในสังคมไทย หากไม่ปฏิบัติก็จะถูกสังคมตราหน้าว่า “อกตัญญู” ซึ่งฐานความกตัญญูที่เกิดขึ้นในครอบครัวได้สร้าง “ความทุกข์ทนทางอารมณ์” ให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะลูกสาว

ผู้เขียนมองว่า ฐานความกตัญญูในช่วงทศวรรษ 2500-2510 ยังคงมีอิทธิพลในการกำกับวิถีชีวิต ที่ผู้หญิงถูกคาดหวังให้กลับไปเลี้ยงดูพ่อแม่ยามแก่ชราหรือคาดหวังให้ส่งเงินเป็นค่าใช้จ่ายเลี้ยงดูชีวิต และรวมไปถึงค่าสินสอด ความรู้สึกกดดันจากความกตัญญูที่ผู้หญิงได้รับจึงส่งผ่านอารมณ์ความรู้สึกที่แสดงไปยังสินสอดคู่ผู้ชายด้วย ความรู้สึกกดดันจากความกตัญญูนี้ นำมาสู่การไม่กล้าพูดเพื่อต่อรองขอลดสินสอด เพราะการต่อรองขอลดสินสอดก็เสมือนเป็นการลดคุณค่าของความกตัญญูที่ลูกสาวและลูกเขยมีต่อพ่อแม่ผู้ปกครองฝ่ายหญิง

การที่เจ้าบ่าวไม่กล้าบอกว่าสินสอดที่จัดเตรียมนั้นไม่ครบตามกำหนดหรือต้องการขอลดสินสอดที่มากเกินไปนั้นเป็นเพราะลักษณะวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง “ความไม่กล้า” พูดต่อรองอาจพบได้ทั่วไปในสังคม คือ คนมักหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับความกดดัน ความขัดแย้งที่ต้องแสดงความรู้สึกต่อต้าน ไม่พร้อม ไม่พึงพอใจ ไม่มั่นใจ ความผิดพลาด ความโกรธ ความขุ่นเคือง ความเครียด ความขัดแย้งทางอารมณ์ การแสดงอารมณ์ด้านลบให้เกิดขึ้นแก่ตนเองและผู้อื่น เป็นเรื่องที่ไม่สมควร ซึ่งการถูกกดทับทางอารมณ์นี้ปรากฏผ่านการประชดประชัน เมินเฉย เงียบ เพราะการจะเผชิญหน้ากับอารมณ์ความรู้สึกทางลบจำเป็นต้องมีเหตุผลมากำกับ ตัวอย่าง “ความไม่กล้า” ที่สามารถสังเกตได้โดยทั่วไป เช่น เมื่อเกิดปัญหาความไม่เข้าใจในกลุ่มเพื่อนแต่ก็ไม่กล้าพูดกันตรงๆ เพราะไม่ต้องการเผชิญหน้ากับแรงกดดันจากความไม่พอใจของอีกฝ่ายจึงระบายปัญหาผ่านการนินทากัน เมื่อพบปะกันโดยบังเอิญอาจมีการประชดประชันหรือใช้ “ความเงียบ” ในลักษณะเดียวกันกับการเจรจาต่อรองค่าสินสอด เจ้าบ่าวที่ไม่กล้าต่อรองขอลดค่าสินสอดหรือแสดงความไม่พร้อมเพราะกลัวการเผชิญหน้ากับความไม่พึงพอใจที่จะปรากฏจากฝ่ายหญิง การถูกตั้งคำถามว่า ทำไม? อย่างไร? และเจ้าบ่าวจำเป็นต้องสรรหาคำตอบที่ครบถ้วนอย่างมีเหตุผลเพียงพอเพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง แม้ว่าอารมณ์และเหตุผลอยู่ควบคู่กันแต่การยอมรับของคนในสังคมนั้นให้ความสำคัญกับเหตุผลเป็นหลัก อารมณ์เป็นเรื่องรอง

³⁷ สายชล สัตยานุรักษ์, “ชีวิตและครอบครัวของผู้หญิงชนชั้นกลางไทย กับ ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก และการก่อตัวของระบอบอารมณ์ความรู้สึกใหม่,” *มนุษยศาสตร์สาร* 22, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 5.

บทสัมภาษณ์จากรายการ “โหนกระแส” ที่ให้สัมภาษณ์ในวันที่ 12 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 โดยการพูดถึงอารมณ์ความรู้สึกและเหตุผลทั้งก่อนการจัดงานแต่งและหลังงานแต่งทางด้านฝ่ายหญิงเล่าว่าเริ่มรู้จักฝ่ายชายได้ประมาณ 7 วัน จากนั้นได้ไปอยู่บ้านฝ่ายชายหลังจากออกจากงาน แต่โดนพ่อแม่กีดกัน ส่วนด้านพ่อฝ่ายชายเปิดใจว่าหลังจากที่เห็นลูกชายตนชวนฝ่ายหญิงมาดื่มสังสรรค์และหลับนอนร่วมกับลูกชาย ก็ไม่ได้ตำหนิติเตียนเพราะเห็นผู้หญิงช่วยทำงานบ้าน หลายวันต่อมาฝ่ายหญิงบอกว่าไม่สามารถกลับบ้านได้เพราะครอบครัวของตนเองจะฆ่า จึงให้ฝั่งครอบครัวฝ่ายชายตามไปด้วย ทางครอบครัวฝ่ายหญิงได้มีการขอค่าสินสอด 5 หมื่นบาท ทอง 1 บาท ในขณะที่ครอบครัวฝ่ายชายมีเงินเพียง 2 พันบาทอยู่ในขณะนั้นจึงได้วางเงินให้ แต่ครอบครัวฝ่ายหญิงเห็นว่าเงินจำนวนนี้เป็นการหยามหน้า ครอบครัวฝ่ายชายจึงนำเงินจำนวน 2 พันบาทกลับ ภายหลังจากที่พ่อฝ่ายชายทราบประวัติว่าว่าที่ลูกสะใภ้มีลูกแล้ว 3 คน อีกทั้งบังคับให้ลูกชายตนเองนำโฉนดที่ดินไปจำนอง และกล่าวย้อนถึงเหตุการณ์ที่ฝ่ายหญิงมานอนที่บ้านตนโดยไม่ได้รับอนุญาตก่อนแล้วเหตุใดจึงมาเรียกเอาค่าสินสอดเช่นนี้ ฝ่ายหญิงที่เจ้าบ่าวได้เปิดเผยว่า การที่ตนแต่งงานแต่นั้นเพราะไม่ได้อยากใช้ชีวิตกับผู้หญิงคนนี้ และฝ่ายหญิงก็เรียกร้องค่าเสียหาย³⁸

จากเรื่องราวการสัมภาษณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า เงินมีความสำคัญกับหน้าตา การที่ไม่สามารถตอบรับค่าสินสอดได้ด้วยเหตุผลว่าไม่ได้มีเงินมากมายนั้น ไม่เพียงพอที่จะเป็นเหตุผลที่ครอบครัวฝ่ายหญิงยอมรับได้ อีกทั้งเข้าใจว่าเงินจำนวน 2 พันบาทนั้นเป็นการดูถูกเหยียดหยาม แสดงให้เห็นว่าเงินมีสำคัญต่อหน้าตาและสัมพันธ์กับครอบครัว นอกจากนี้ว่าที่เจ้าบ่าวกล่าวว่า การที่เขาถูกเกลี้ยกล่อมให้นำโฉนดที่ดินไปจำนองนั้นก็ยินยอมทำตามแล้ว แต่ถูกฝ่ายหญิงใช้กำลังตบตี จึงได้แต่งงานแต่ง

เช็กส์ไร้รัก

กรณีงานแต่งเมื่อพ.ศ.2561 จังหวัดราชบุรีนั้น ฝ่ายเจ้าบ่าวและเจ้าสาวพบรักกันผ่านช่องทางออนไลน์ หลังจากนั้นหนึ่งสัปดาห์ ทั้งสองรู้จักสนิทสนมกันก็ได้ชักชวนกันไปสังสรรค์และได้มีความสัมพันธ์ทางเพศ แต่ฝ่ายชายยืนยันว่าได้มีการป้องกันด้วยถุงยางอนามัย ซึ่งในตอนนั้นฝ่ายชายมีแฟนสาวอยู่ก่อนแล้ว หลังจากที่ทั้งสองฝ่ายห่างหายไป ฝ่ายชายก็

---

³⁸ “เสียงสนั่น โหนกระแส สาวโดนแต่งงานแต่งลั่นขอค่าเสียหาย พ่อเจ้าบ่าวสวนไม่มีให้,” ThaiGer, (12 ตุลาคม 2565), <https://thethaiger.com/th/news/684298/>, สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2566.

ได้รับการติดต่อจากฝ่ายหญิงว่าตั้งท้อง ฝ่ายชายไม่ได้รักฝ่ายหญิงที่ได้เลิกกันไปแล้ว แต่สุดท้ายเขาต้องมาแต่งงานเพราะต้องรับผิดชอบที่ฝ่ายหญิงบอกว่าตั้งท้อง สุดท้ายแล้วฝ่ายชายได้หนึ่งงานแต่งงาน เพราะความกดดันจากฝ่ายหญิงเรื่องสินสอดไม่ครบตามกำหนด³⁹

จากกรณีการแต่งงานแต่งข้างต้น ความกดดันเรื่องสินสอดที่ไม่ครบได้สร้างความทุกข์ทรมานทางอารมณ์ให้เกิดขึ้นต่อฝ่ายชาย และผู้เขียนมองว่าการเริ่มต้นของความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์แบบใหม่ คือ ความสัมพันธ์แบบ One-night stand

ความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ในปัจจุบันที่ไม่มีอารมณ์ความรู้สึกในแง่ความรักเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ ความสัมพันธ์แบบ Friends with benefits relationships: FWB ซึ่งเป็นพัฒนาการทางความสัมพันธ์ของอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่มีอารมณ์ความรู้สึกในแง่ความรักเข้ามาเกี่ยวข้อง จากเพื่อนหรือคนรู้จักสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ปราศจากความรัก เป็นเพื่อนนอนและร่วมเพศสัมพันธ์ ไม่ได้ฝักใฝ่หาความรักระยะยาวเป็นเพียงความสัมพันธ์ระยะสั้นๆ ที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนตัวกันบ้างแต่ความสัมพันธ์จะไม่พัฒนาไปสู่การเป็นคนรัก มักมีกฎกติกา คือ ห้ามหวั่นไหวและไม่ได้เป็นมือที่สาม ส่วนความสัมพันธ์แบบ One-night stand: ONS หรือ One-night sex เริ่มต้นด้วยการมีเพศสัมพันธ์เพียงคืนเดียวและจบความสัมพันธ์ทันทีเมื่อกิจกรรมทางเพศสิ้นสุด ไม่จำเป็นต้องรู้จักกันหรือให้ความสนใจว่าอีกฝ่ายมีความสัมพันธ์กับใครมาก่อน⁴⁰ มีระยะของความสัมพันธ์ที่สั้นกว่า FWB อยู่มาก กล่าวคือ ทั้ง Friends with benefits relationships และ One-night stand ไม่ได้เป็นความสัมพันธ์ระยะยาว (long term relationship) เป็นเพียงความสัมพันธ์ระยะสั้นที่ไม่มีพันธะผูกมัดทางอารมณ์ความรู้สึกแต่สัมพันธ์กันด้วยเงื่อนไขหรือผลประโยชน์เป็นหลักโดยเฉพาะเรื่องการมีเพศสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ที่หลีกเลี่ยงพันธะทางอารมณ์ และหากความสัมพันธ์นี้นำมาสู่ประเด็นการแต่งงานฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็จะปฏิเสธเพราะรู้สึก “ผิดคาด” ไปจากความสัมพันธ์

---

³⁹ “เจ้าบ่าวหนึ่งงานแต่งเปิดใจ เหตุวิวาห์ล่ม ถูกบีบเรื่องสินสอด,” มติชนออนไลน์, (23 กรกฎาคม 2561), https://www.matichon.co.th/region/news_1054305, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

⁴⁰ Patchara Na Nakorn, “หลากหลายแง่มุมเรื่อง ONE NIGHT STAND – FRIEND WITH BENEFITS กับคนรุ่นใหม่ ในวันที่สังคมเปลี่ยน,” Exotic Quixotic, (28 กุมภาพันธ์ 2565), https://exoticquixotic.com/culture/ons-fwb/?fbclid=IwAR2BAYDRhN8DWZxmVybhSQelflXzlgOocAl31ScfJwGxm_5YiH8NUxruTU, สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2566.

นอกจากสื่อออนไลน์ที่เอื้อต่อความสัมพันธ์แบบใหม่แล้วนั้น สื่อออนไลน์ยังเป็นช่องทางที่ทำให้คนถูกหลอกหลวงมากยิ่งขึ้น ในงานแต่งงานที่ผู้เขียนศึกษาในหลายกรณี เช่น งานแต่งที่ถูกเทในปี พ.ศ.2565 ในจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้ที่เจ้าบ่าวอ้างตัวว่าเป็นทหาร ยศจ่าสิบเอก พบรักกับว่าที่เจ้าสาวผ่านช่องทางออนไลน์ ระยะเวลาประมาณ 5 เดือน ได้ตกลงแต่งงานกัน สินสอดเป็นเงิน 2 แสนบาท ทอง 3 บาท หลังจากฝ่ายหญิงจัดเตรียมพิธีแต่งงาน เจ้าบ่าวกลับไม่เข้าร่วมพิธีโดยการหายตัวไป ฝ่ายหญิงเสียค่าใช้จ่ายไปกว่า 3 แสนบาท⁴¹ และปีเดียวกันในจังหวัดปราจีนบุรี ว่าที่เจ้าบ่าวอ้างตัวเป็นทหาร ยศจ่าสิบเอก ได้นำเงินจากฝ่ายหญิงที่มอบให้เพื่อนำไปใช้จ่ายเกี่ยวกับงานแต่งเป็นจำนวน 2 หมื่นบาท เมื่อถึงวันเข้าพิธีกลับไม่สามารถติดต่อฝ่ายชายได้ กล่าวคือ ฝ่ายชายได้เทงานแต่งพร้อมนำเงินที่ต้องใช้จ่ายกับงานแต่งติดตัวไปด้วย⁴² นั้น มีสื่อออนไลน์เป็นช่องทางการติดต่อ

ช่องทางการติดต่อสื่อสารออนไลน์ เช่น Facebook, Line, Tinder, Omi, Ansxer และ Bumble เป็นต้น ที่ผู้คนใช้ติดต่อสื่อสารและหาบุคคลที่จะมาเริ่มความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ เช่น เพื่อน แฟน ONS หรือ FWB การติดต่อผ่านช่องทางออนไลน์ที่มีระยะห่างเชิงความสัมพันธ์เปิดช่องว่างให้มีฉ้อฉลหลากหลายรูปแบบหลอกหลวงผู้อื่น รวมทั้งรูปแบบที่มีฉ้อฉลบางคนใช้เรื่องความรักและการแต่งงานเป็นเครื่องมือเพื่อหลอกหลวงเอาทรัพย์สินผู้เขียนมองว่าการสื่อสารทางไกลและสนทนากันผ่านตัวอักษรนั้นมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกหลอกหลวง เนื่องจากไม่มีผู้อื่นช่วยในการ “สอดส่องประวัติ” เพราะห่างไกลจากแวดวงสังคมที่ตนรู้จักกัน เช่น เพื่อน ครอบครัว จึงไม่ปรากฏแง่มุมอื่นๆ ทั้งลักษณะนิสัยและจุดประสงค์การเข้าหาของบุคคลคนนั้นว่าเข้ามาทำความรู้จักด้วยมิตรภาพหรือมีฉ้อฉล และหากต้องเริ่มความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่รู้จักกันผ่านช่องทางออนไลน์ควรระมัดระวังให้มาก รู้ให้เท่าทันมีฉ้อฉล เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อและเกิดความเสียหายทั้งร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน

---

⁴¹ “ทหารเก้เทงานแต่ง โดนแฉอีก เคยขอสาวแต่งงาน แต่เบี้ยวงานหมั้น อ่างแม่ไม่ยอมรับฝ่ายหญิง,” มติชนออนไลน์, (8 พฤษภาคม 2565), https://www.matichon.co.th/region/news_3332541, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

⁴² “หนุ่มสุดแสบ อ้างเป็นทหาร ชิงงานวิวาห์ เจ้าสาวสุดซ่าเข้าพิธีเพียงลำพัง,” ไทยรัฐออนไลน์, (5 พฤษภาคม 2565), <https://www.thairath.co.th/news/local/east/2384535>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

สรุป

ปรากฏการณ์ “การเทงานแต่ง” ที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับความคิดเรื่องการแต่งงานที่มีฐานความคิดเรื่องชนชั้น เงินตรา ทองคำ เกี่ยวข้องกับอำนาจการตัดสินใจของครอบครัวอันแสดงถึงหน้าตาทางสังคม การที่พิธีการแต่งงานกลายเป็นฐานการปฏิบัติทางวัฒนธรรมและปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายยิ่งสนับสนุนความคิดเรื่องการแต่งงานที่มีฐานความคิดเรื่องชนชั้น เนื่องจากการแต่งงานต้องใช้เงินทั้งในส่วนของสินสอด ค่าใช้จ่ายในการทำพิธี และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับงานแต่ง และได้กลายเป็นสิ่งที่สร้างความทุกข์ทรมานทางอารมณ์ความรู้สึกเพราะหากฝ่ายเจ้าสาวและฝ่ายเจ้าบ่าวไม่ได้มีการจัดพิธีแต่งงานแต่มีฐานความคิดเรื่องชนชั้นและหน้าตาทางสังคมนั้น จะเกิดความรู้สึกที่ว่าตนปฏิบัติผิดแปลกไปจากฐานการปฏิบัติทางวัฒนธรรม รู้สึกไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับคนในสังคมที่คนส่วนใหญ่มีฐานคิดเรื่องชนชั้นและหน้าตาทางสังคมต่อการแต่งงาน ไม่เป็นที่ยอมรับ ได้รับคำตำหนิ นินทา การตัดสินใจแต่งงานที่สัมพันธ์กับครอบครัวมาตั้งแต่อดีตและมีอิทธิพลมาจนถึงปัจจุบันจากการที่คนในครอบครัวผูกสัมพันธ์กันผ่านความกตัญญูที่ทรงคุณค่าในสังคมไทย ลูกหลานต้องดูแลพ่อแม่ เคารพ ให้ความสำคัญ การตัดสินใจแต่งงานที่เป็นเรื่องสำคัญจึงเป็นสิ่งที่ต้องปรึกษา ถามความเห็น หรือรับฟังจากผู้ใหญ่ในครอบครัวเพราะถือเป็นการให้เกียรติญาติผู้ใหญ่ที่เคารพ กระทั่งการไม่ขอต่อรองค่าสินสอดหรือ บอกว่าสินสอดมีไม่ครบ อันนำมาซึ่งปัญหาเพราะความไม่กล้าพูดอย่างตรงไปตรงมาและไม่อยากขัดต่อความเห็นญาติผู้ใหญ่เพราะหากจะขัดแย้งก็ต้องหาเหตุผลมาประกอบอย่างครบครัน และต้องเป็น “เหตุผลที่มีน้ำหนัก” มากพอที่จะไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือสร้างความไม่พึงพอใจ ความสัมพันธ์แบบใหม่ที่ทำให้รู้สึกผิดคาด ตลอดจนสื่อออนไลน์ที่เอื้อต่อมิฉฉาชีพและทำให้คนถูกหลอกลวงได้ง่าย

รายการอ้างอิง

กฎหมายตรา 3 ดวง เล่ม 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2505.

ศีกฤทธิ์ ปราโมช. *สี่แผ่นดิน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2543.

ผานิตดา ไสยรส. “สังคมสูงวัย.” ใน *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคมวิทยา* โดย วสันต์ ปัญญาแก้ว, บรรณาธิการ. เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2559.

วารสารประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระดับปริญญาตรี

วรธิภา สัตยานุรักษ์ดีกุล. “‘หญิงชั่ว’ ในประวัติศาสตร์ไทย: การสร้างความเป็นหญิงโดยชนชั้นนำสยาม ช่วงต้นรัตนโกสินทร์-พ.ศ.2477.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

สายชล สัตยานุรักษ์. *ศีกฤทธิ์กับประดิษฐกรรม “ความเป็นไทย” เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2550.

_____. *ศีกฤทธิ์กับประดิษฐกรรม “ความเป็นไทย” เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2550.

_____. “ชีวิตและครอบครัวของผู้หญิงชนชั้นกลางไทย กับ ความทุกข์ทนทางอารมณ์ความรู้สึก และการก่อตัวของระบอบอารมณ์ความรู้สึกใหม่.” *มนุษยศาสตร์สาร* 22(3), (กันยายน-ธันวาคม 2564).

อาณดา วิรมณรมิตา. ความรักและวิถีทางกามารมณ์ของชนชั้นกลางไทย พ.ศ. 2540-2560. *มนุษยศาสตร์สาร* (22) ฉบับเพิ่มเติม (พฤศจิกายน 2564).

อารีวรรณ หัสติน. “สุนทรียะในประเพณีการแต่งงาน: การวิพากษ์แบบโพสโตโมเดิร์น.” *วารสารกระแสวัฒนธรรม* 29(50), (มกราคม-มิถุนายน 2558).

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมกิจการผู้สูงอายุ. “สถิติผู้สูงอายุ สัญชาติไทย และ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ธันวาคม 2566.” <https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/1159>, สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2566.

“ครูสาวเปิดใจ กว่าที่เจ้าบ่าวล้งงานแต่ง ไปจดทะเบียนกับแฟนเก่า.” *ไทยรัฐออนไลน์*. (30 พฤศจิกายน 2565), <https://www.thairath.co.th/news/society/2566886?fbclid=IwAR0QkSqed-2GexOzYJuDnWiPvNuxMDjXUqLXehxRzi3X7cJ46MBCxBf1fpo>, สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2565.

“‘งานแต่ง’ สิ้นสุดหมั้นเดียวอลเวงล่าสุดเป็นแบบนี้ สุดท้ายญาติต้องใช้หนี้. คมชัดลึกออนไลน์. (8 พฤษภาคม 2565), <https://www.komchadluek.net/hot-social/514174>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

“เจ้าบ่าวชิงหนิงงานแต่ง ยอมรับผิดอ้างมีเงินแค่ 2 หมื่นบาท เตรียมขอขมาฝ่ายเจ้าสาว.” *SPRING*. (9 มิถุนายน 2563), <https://www.springnews.co.th/news/684626>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.

- “เจ้าบ่าวหนีงานแต่งเปิดใจ เหตุวิวาห์ล่ม ถูกบีบเรื่องสินสอด.” มติชนออนไลน์. (23 กรกฎาคม 2561), https://www.matichon.co.th/region/news_1054305, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.
- “เจ้าสาววัย 15 เคร้า แม่ช็อกหมดเงินแสน จัดงานรอเจ้าบ่าวเก้อ แจ้งตร.ล่าตัว.” กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (19 มกราคม 2564), <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/918056>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.
- “‘เจ้าสาว’ ถูกเทงานแต่งเปิดใจ เรียกสินสอด ‘เจ้าบ่าว’ 1.5 แสน แต่วันจริงพกมาแค่หมั้นห้า.” เดลินิวส์ออนไลน์. (25 มิถุนายน 2565), <https://www.dailynews.co.th/news/1185803/>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.
- “เถียงสนั่น โทษกระแส สาวโดนเทงานแต่งลั่นขอค่าเสียหาย พ่อเจ้าบ่าวสวนไม่มีให้.” Thaiger. (12 ตุลาคม 2565), <https://thethaiger.com/th/news/684298/>, สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2566.
- “ทหารเก้เทงานแต่งถูกแฉอีก หลอกหญิงอีกรายเมื่อปี 63 อ้างติดราชการด่วน.” Sanook. (8 พฤษภาคม 2565), <https://www.sanook.com/news/8558322/>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.
- “ทหารเก้เทงานแต่ง โดนแฉอีก เคยขอสาวแต่งงาน แต่เบี้ยวงานหมั้น อ้างแม่ไม่ยอมรับฝ่ายหญิง.” มติชนออนไลน์. (8 พฤษภาคม 2565), https://www.matichon.co.th/region/news_3332541, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.
- “เปรียบเทียบราคาทองตั้งแต่ปี 2554 ถึงปีปัจจุบัน.” <https://xn--42cah7d0cxcvbbb9x.com/เปรียบเทียบราคาทองปี-55-56-57-และ-58/>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.
- “เปิดใจเจ้าสาวว่าให้โฮ่ ตัดขาดเจ้าบ่าว-เทรัก 9 ปี ให้มาเคลียร์หนี้ ‘กรรชัย’ บีบมือปลอบ.” ข่าวสดออนไลน์. (23 พฤศจิกายน 2564), https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_6746895, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.
- ภัทรรัตน์ พันธุ์ประสิทธิ์. “หน้า (ตา) ในฐานะทุนทางสังคมของคนไทย.” TCJ. (8 มีนาคม 2564), <https://www.tcjthai.com/news/2021/3/article/11487>, สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2566.

- ภิรมณ เสียงเจริญ. “สำรวจสภาพความเหลื่อมล้ำไทย ตอนที่ 3 : ดัชนีและความท้าทายของ ข้อมูลความเหลื่อมล้ำ.” เศรษฐสาร. (1 มีนาคม 2565), <http://www.setthasarn.econ.tu.ac.th/blog/detail/581>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.
- “แม่พริตตี้สาว เชื้อ เสี่ยกามะลอ 2 หมื่นล้าน เจตนาหลอกลูกสาวแต่งงาน จนเป็นหนี้.” PPTVHD36. (2 ตุลาคม 2562), <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/111559>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.
- รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ.2557-2565. เรื่องรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนจำแนกรายภาค ปี พ.ศ.2558-2564.” ม.ม.ป. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/รายได้รายจ่ายครัวเรือน/ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน.aspx>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.
- รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ.2557-2565. เรื่องค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนรายภาค ปี พ.ศ.2556-2564. ม.ม.ป. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/รายได้รายจ่ายครัวเรือน/ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน.asp>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.
- รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ.2557-2565. เรื่องร้อยละของการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนรายปี. ม.ม.ป. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/รายได้รายจ่ายครัวเรือน/ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน.aspx>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.
- “วิวาห์ล่มลงเอยด้วยดี! เจ้าบ่าวยอมชดเชยค่าเสียหายเจ้าสาวโคราช พร้อมจัดงานแต่งงานรอบสอง.” Manager Online. (25 มิถุนายน 2560), <https://mgronline.com/local/detail/9600000064595>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.
- “วิวาห์ล่มเจ้าบ่าวเปี้ยวงานแต่ง เจ้าสาวแจ้งความเอาผิด.” PPTV online. (29 กันยายน 2560), <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/662400>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.
- “สาวสะอื้น ว่าที่เจ้าบ่าวเทงานหมั้น วางมัดจำ 2,000 แล้วหนีหาย เสียตัวแล้วยังเสียหน้า.” Sanook. (11 ตุลาคม 2565), <https://www.sanook.com/news/8637418/>, สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2565.

- “สาวอุทัยธานีซึ้งใจ แจ้งความจับเจ้าบ่าวเบี้ยวงานแต่ง.” PPTV online. (3 สิงหาคม 2560), <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/61512>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.
- “หนุ่มสุดแสบ อ้างเป็นทหาร ชิงงานวิวาห์ เจ้าสาวสุดซ่าเข้าพิธีเพียงลาพัง.” ไทยรัฐออนไลน์. (5 พฤษภาคม 2565), <https://www.thairath.co.th/news/local/east/2384535>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.
- “อึ้ง! เจ้าบ่าวหนีงานแต่ง เจ้าสาวหม้ายซนหมากฉุนแจ้งจับ.” ไทยรัฐออนไลน์. (13 มกราคม 2557), <https://www.thairath.co.th/news/local/central/395617>, สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565.
- Patchara Na Nakorn. “หลากหลายแง่มุมเรื่อง ONE NIGHT STAND – FRIEND WITH BENEFITS กับคนรุ่นใหม่ ในวันที่สังคมเปลี่ยน.” Exotic Quixotic. (28 กุมภาพันธ์ 2565), https://exoticquixotic.com/culture/ons-fwb/?fbclid=IwAR2BAYDRhN8DWZxmVybhSQelfiZxlgOocAl31SCfUwGxm_5YiH8NUxruTU, สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2566.
- “Safe Haven ยังมีให้เลือก.” SCB ธนาคารไทยพาณิชย์. <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/grow-your-wealth/safe-haven.html>, สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2566.